

AGRARIAN AND ENVIRONMENTAL LAW. LAND LAW

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-13>

LEGAL RESPONSIBILITY FOR VIOLATIONS OF UKRAINIAN LEGISLATION IN THE FIELD OF PLANT LIFE

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИННОГО СВІТУ

Danyiuk S. M.

*Teacher of Legal Disciplines
Galicia Vocational College named after
Vyacheslav Chornovol
Ternopil, Ukraine*

Данилюк С. М.

*викладач юридичних дисциплін
Галицький фаховий коледж імені
В'ячеслава Чорновола
м. Тернопіль, Україна*

Проблеми встановлення юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері використання рослинного світу на сьогодні залишаються відкритими. Актуальність даної теми зумовлена насамперед відсутністю спеціальних напрацювань у сучасній еколого-правовій науці, а також комплексного регулювання цих відносин у національному законодавстві.

Станом на сьогодні все частіше трапляються випадки порушення законодавства про рослинний світ. Люди завдають руйнівної шкоди лісам: незаконно зрубують дерева, знищують рослинність, залишають сміття, палять багаття. Особливо у весняно-літню пору року, коли внаслідок спекотної погоди та людської недбалості трапляються загорання цілих лісових масивів [4, с. 434].

Загрози від людських втручань в природу стають небезпечними. Страждає різноманіття фауни і флори.

Відповідно до статті 40 Закону України «Про рослинний світ» за порушення законодавства про рослинний світ настає цивільно-правова, дисциплінарна, адміністративна або кримінальна відповідальність [3].

Відповідальність нестимуть особи, винні у:

- самовільному спеціальному використанні природних рослинних ресурсів;
- порушенні правил загального використання природних рослинних ресурсів;
- протиправному знищенні або пошкодженні об'єктів рослинного світу;
- порушенні вимог охорони умов місцезростання об'єктів рослинного світу;
- порушенні вимог щодо охорони, використання та відтворення рослинного світу під час проектування, розміщення, будівництва, реконструкції, введення в дію, експлуатації споруд та об'єктів, застосування технологій, які негативно впливають на стан об'єктів рослинного світу;
- перевищенні лімітів використання природних рослинних ресурсів;
- самовільному проведенні інтродукції та акліматизації дикорослих видів рослин;
- реалізації лікарської та технічної сировини дикорослих рослин, зібраної без дозволу на спеціальне використання природних рослинних ресурсів;
- закупівлі лікарської та технічної сировини дикорослих рослин у юридичних або фізичних осіб, які не мають дозволу на їх спеціальне використання;
- порушенні правил вивезення за межі України і ввезення на її територію об'єктів рослинного світу;
- невнесенні збору за використання природних рослинних ресурсів у встановлені строки.

У випадках скоєння порушення законодавства про рослинний світ, об'єкти якого розташовані в межах населених пунктів, настає цивільно-правова відповідальність.

Поряд з цим звертаємо увагу, що цивільно-правова відповідальність передбачена і за порушення права державної власності на рослинний світ. Угоди, що порушують це право, є недійсними з моменту їх укладання.

До адміністративної відповідальності можуть бути притягнуті як громадяни, так і посадові особи: ст. 77-1, 88, 88-2, 90, 91-2 КУпАП [1].

Кримінальна відповідальність настає за знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу (ст. 245 КК України), незаконну порубку лісу (ст. 246 КК України), порушення законодавства про

захист рослин (ст. 247 КК України) встановлює жорсткіші санкції для злочинних діянь [2].

Що ж до дисциплінарної відповідальності, то вона є одним із засобів впливу на осіб, для яких дії по охороні, використанню чи відтворенню природних рослинних ресурсів є посадовими обов'язками. Тому до них застосовуються види дисциплінарних стягнень, передбачені Кодексом законів про працю України.

На підставі проведеного вище аналізу можна юридичної відповідальності можна дійти висновку, що: порушення законодавства у сфері використання рослинного світу співвідносяться з екологічними правопорушеннями як окрема частина, а також як і одне ціле.

Видами юридичної відповідальності у цій сфері виступають кримінальна, адміністративна, цивільно-правова та дисциплінарна відповідальність. На сьогодні існує велика необхідність у посиленні штрафних санкцій, передбачених кримінальним та адміністративним законодавством, що сприятиме ефективному дотриманню вимог не тільки законодавства у сфері використання рослинного світу, а й екологічного законодавства загалом.

Література:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 28.01.2024 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 28.01.2024 р.).
3. Про рослинний світ: Закон України від 09.04.1999 № 591-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text> (дата звернення 28.01.2024 р.).
4. Каракаш І. І. Види юридичної відповідальності та особливості їх застосування за порушення природноресурсового й екологічного законодавства. Актуальні проблеми держави і права. 2005. Вип. 25. С. 430–444.